

Spiegelgevecht in Den Haag: Rutte zit Wilders in de weg – en andersom. VIDEO! PODCAST!

Posted on 2 december 2023 by Syp Wynia

De kans dat Geert Wilders gaat regeren en wellicht zelfs premier wordt, reduceert de kans dat vertrekkend premier Mark Rutte aan de slag kan als secretaris-generaal van de NAVO. Dat maakt de formatie na de door Wilders gewonnen verkiezingen nog eens extra tot een spiegelgevecht, waarbij ook de koers van de VVD en het beleid van het (demissionaire) kabinet-RutteVier in het geding zijn.

*Daarover gaat het onder meer in de **VIDEO** en **PODCAST** van het extra lange gesprek dat ik had met **WIERD DUK**, verslaggever van De Telegraaf en kenner van de Nederlandse zwijgende meerderheid.*

In diverse NAVO-hoofdsteden zitten regeringen niet bepaald te wachten op een NAVO-topman uit een land waar een partij regeert die doorgaat voor 'extreemrechts' dan wel 'rechts-populistisch'. Dat is althans wat er wordt verteld in de kantoren van de NAVO en de EU in Brussel, al kan dat ook worden uitgelegd als

een waarschuwing aan Nederland dat men daar niet zit te wachten op regeringsdeelname van een partij die kritisch is over Europa en hulp aan Oekraïne.

En Meloni dan?

Of de soep – Wilders zit Rutte in de weg – werkelijk zo heet wordt gegeten, valt te bezien. In Italië regeert immers zonder noemenswaardige internationale problemen premier Giorgia Meloni, wier verkiezing voor Rutte ruim een jaar geleden nog 'reden tot zorg' heette te zijn omdat ze doorgaat voor politiek erfgenaam van Benito Mussolini.

Maar dit voorjaar was dezelfde Rutte niet weg te slaan bij dezelfde Meloni, omdat hij samen met haar de illegale migratie naar Europa (via Tunesië) aan zou pakken. Met de kennis van nu – zijn inmiddels gebleken internationale ambitie – kan Rutte ook extra motieven hebben gehad om het goed te maken met Meloni.

In hetzelfde kader is het ook interessant dat een vorige NAVO-sg, te weten Anders Fogh Rasmussen, eerder als premier van Denemarken jarenlang succesvol regeerde met de 'populistische' Deense Volkspartij. Zonder dat hem dat in NAVO-kring werd aangerekend.

Maar goed, zelfs als het eventueel regeren door Wilders in Nederland voor Rutte geen grote handicap mocht zijn, dan is het nog steeds denkbaar dat het voor de uitgesproken controlfreak Mark Rutte een omstandigheid is die hij liever voorkomt. Of althans: voorkomt dat Wilders (mee-)regeert als hij de benoeming bij de NAVO nog niet in de pocket heeft. Ik merk in ons videogesprek op, dat een premier die een internationale functie wil hebben maar beter in het kiescollege kan zitten of in ieder geval nog in functie is. Een ex-premier keldert meteen in aanzien.

Daar dringt zich de vraag op of dat niet (mede) het vroege, verrassende en omstreden besluit van VVD-lijsttrekker Dilan Yeşilgöz om niet mee te willen regeren ('vanwege het verkiezingsverlies') niet (mede) is ingegeven door het beschermen van de belangen van Rutte en diens carrièrewens. Die retorische vraag zoemde meteen door Den Haag en de rest van het land, al dan niet gevolgd door de vraag of 'Dilan' wel werkelijk de leider van de VVD is, of dat de *Friends of Mark* – en dus Mark Rutte zelf – nog steeds de partijkoers uitstippelen.

Vragen, vragen…

Zodra die vraag eenmaal gesteld is, liggen de vervolgvragen voor de hand. Was het niet een beetje vreemd, die kabinetsval van begin juli – een besluit van Rutte, ook tot verrassing van zijn partijgenoten – gevolgd door het al even verrassende besluit van Rutte om de Nederlandse politiek te verlaten? Waarop Rutte eerst pertinent ontkende iets internationaals te willen doen om daar vervolgend een beetje sneaky op terug te komen.

Ook binnen de VVD zoemt het verhaal dat Rutte zich al kort na de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021 en het voor hem ontluisterende 'Functie Elders'-debat in de Tweede Kamer realiseerde dat hij maar beter geen nieuwe poging moest doen om te zijner tijd wederom lijsttrekker van de VVD te worden. Het hardnekkige relaas luidt dat hij zich toen meteen is gaan oriënteren – als hij dat al niet eerder deed – op voortzetting van zijn carrière in het buitenland.

Wat vaststaat is dat Rutte al minstens een jaar of vijf zijn – al dan niet gespeelde – eurosceptische houding (een uitzondering daargelaten) heeft laten varen en dat toenmalig D66-leider Sigrid Kaag een uitgesproken eurofiel hoofdstuk mocht aandragen voor het regeerakkoord van RutteVier. Opvallend is ook dat het kabinet-RutteVier na een eerste, hoogst terughoudende reactie op de Russische inval in Oekraïne een jaar geleden, nogal plotseling 'aanjager' wenste te zijn binnen de NAVO, plotseling miljarden uittrok voor Oekraïne en vooropliep met het leveren van tanks en straaljagers, doorgaans minzaam gesteund vanuit Washington.

In januari van dit jaar werd Rutte vrolijk ontvangen in het Witte Huis in Washington, waarbij zijn Oekraïne-inspanningen werden toegejuicht, maar er ook serieus zaken moesten worden gedaan over chipmachinemaker ASML, het grootste Nederlandse bedrijf dat door de Amerikanen steeds meer de buikriem wordt aangehaald qua leveringen aan China (terwijl president Joe Biden de Amerikaanse chipmakers ruim subsidieert). Het is niet te hopen voor ASML en Nederland, maar een premier die een internationale carrière najaagt is niet altijd de scherpste onderhandelaar.

Hoe effectief is een premier die een andere baan

wil?

Enfin: Rutte reisde nog nooit zoveel de wereld over, viel de Chinezen af en prees de Amerikanen. Zijn aangekondigde aftreden in Den Haag viel samen met zijn afreizen naar Vilnius, de hoofdstad van Litouwen, waar Nederland een felbegeerd evenement binnenhaalde: de NAVO-top van presidenten en regeringsleiders in 2025. Dat Nederland nog steeds niet de twee procent defensie-uitgaven haalde, was kennelijk vergeven en vergeten.

Er is meer aan te halen, dat munitie geeft aan de veronderstelling dat Rutte al langer bezig was met het voorsorteren op een internationale functie en daarbij wellicht (zowel toen als nu) zowel het Nederlandse regeringsbeleid als Ruttes grip op zijn partij van pas kwamen. Anders gezegd: in hoeverre poogt Rutte zowel het kabinetsbeleid als zijn partij te regisseren in lijn met zijn eigen, persoonlijke ambitie?

Met Wierd Duk bespreek ik ook verder de kansen van Wilders om de kabinetsformatie op gang te brengen. 'De macht zal alles doen om Wilders te dwarsbomen,' zo stellen wij. De belangen, het geld en de banen zijn voor het politieke establishment zo groot, dat niets nagelaten zal worden om de kansen van Wilders te verkleinen.

***Wynia's Week is onafhankelijk en ongebonden**. Bijdragen van lezers, kijkers en luisteraars zijn daarom van vitaal belang. Wilt u Wynia's Week ook ondersteunen met een eenmalige of een regelmatige bijdrage? **Doneren kan HIER**. Hartelijk dank!*

*Van Wierd Duk verscheen **'Wierd Duk in Nederland'**. Het boek geeft een helder beeld van het vaak onderbelichte Nederland en biedt daarmee ook bij uitstek een analyse van de aanloop naar de Kamerverkiezingen van 22 november 2023. Het boek is overal te koop, zoals ook **HIER**.*

"Wierd Duk laat als enige de zwijgende meerderheid aan het woord."
- Johan Derksen
Wierd Duk in NEDERLAND
BLAUWBURGWAL